

dersom vi se hen til Forfjellen, navnlig i de lavere Embedsmænds Lønninger, mellem som de ere nu og som de vare den første Tid, jeg kom her i Rigsdagen, vil det vise sig, at den er meget stor, idet de nu ere langt bedre lønne end dengang. Jeg beder bemærket, jeg siger: de l a v e r e stillede Embedsmænd; de høiere Embedsmænd ere ikke bedre lønne nu end dengang, da jeg kom ind i Rigsdagen. Det ligger ogsaa i Tidsaanden det, at der føres saa mange Klager over den daarlige Stilling. Dersom man spørger nogen Klasse i Samsundet, om den kan klage over Tidsforholdene, klage de allesammen. Lad os spørge Kjøbmændene, Gaandværkerne, Arbejderne og Bønderne — ja, jeg siger Bønderne; ved Bønder forstaar jeg Landmændene — saa klage de allesammen over Tiden, og det ligger maaste noget i Tidsaanden. Der er jo kun een Klasse i Samsundet, som vi her fra vor Side kunne tale Noget om, fordi de ere lønne af Staten; alle de andre maa vi paa en mere indirekte Maade søge at støtte; Embedsmændene derimod støtte vi paa en mere direkte Maade; men jeg vil dog henstille til den høitærede Conseilspræsident og Finantsminister, naar han atter tager Ordet, ikke at fremhæve Nødstilsaanden saa stærkt; der ved vil han faae Mange til at sige: Dersom vi blot havde det at leve af, som mange af dem, om hvilke han taler, leve af, vilde vi være særdeles godt fornøiede — det er temmelig sikkert. — Jeg vender mig nu til at omtale den politiske Stilling, og jeg skal da sige, at, uagtet jeg har været Medlem af Rigsdagen i en Række af Aar, tilstaar jeg, ærlig talt, at jeg forstaar den knap nok. Jeg skylder at begrunde, hvorfor jeg knap nok forstaar den. Overfor en Regjering som den nuværende skulde man forudsætte, at den særlig gjorde sig til Talsmand for de konservative Interesser. Da denne Regjering blev udnævnt, var jeg derfor blandt dem, der stode lidt afventende overfor den, inden jeg kunde bekvemme mig til at tage Position. Dette gjorde jeg, dels fordi jeg vidste, hvilken Stilling dens Medlemmer indtog i Samsundet, og dels fordi jeg selvølgelig tilsligemed mange andre kjendte dem isorveien som Politikere. Jeg forundrer mig nu særlig noget over den høitærede Conseilspræsidents Optræden, naar jeg tænker mig ham, da han var Indenrigsminister, nemlig fra 1866 til 1869 eller 1870 — jeg husser ikke bestemt, hvilket Aar det var. Jeg erindrer nemlig meget tydelig, at han dengang saa ofte satte sit Beto ind paa visse Sager, og hver Gang han gjorde dette, sagde vi Ja; vi ansaa ikke denne Sag for at være af saa stor Betydning, at vi ikke kunde høre os; vi satte mere Pris paa Indenrigsministeren end paa at faae denne Sag gennemført. Jeg skal blandt disse

Sager nævne det bekjendte Stridsspørgsmaal fra den Tid, Frederiksborg Stamsutteri — det var et bekjendt Stridsæmne dengang. Jeg nævner kun dette eksempelvis, fordi jeg vil fremhæve et Exempel paa, at man ret ofte dengang stemte i en Retning, som man ikke fandt absolut heldig, af den Grund, at Ministeren dengang stillede sig saa liberalt paa andre Omraader, og man hellere vilde beholde Ministeren og tage Sagen, som han vilde, end miste ham. Men hvor forandrede ere ikke Forholdene nu? Jeg har ingenfinde kunnet blive klog paa, hvad det er for Interesser, Regjeringen nu stiller sig som Talsmand for. Det kan umuligt være de konservative Interesser; thi den Regjering, der gjør sig til Talsmand for de konservative Interesser, maa jo tillige gjøre sig til Talsmand for en Bestræbelse for stadig at gaa noget fremad og følge noget med Tiden; ellers kommer den ikke til at staa paa et konservativt Standpunkt, men paa et reaktionært Standpunkt. Jeg kan ikke se rettere, end at den nuværende Regjering meget ofte er kommen til at staa saaledes, at den istedetfor at gaa fremad er gaaet noget tilbage; men jeg vil ogsaa tage det med som Noget, der følger af, hvad jeg vil kalde for Tidsaanden; thi dersom jeg ligeledes drager mig i Grindring endel Aar tilbage, saa have vi jo den Mærkelighed, at mange af de Ting, som vi nu gjøre os til Talsmænd for, have mange Gange været fremdragne af dem, som nu ere vore Modstandere. Nu kalder man det næsten en Forbrydelse, naar vi tale om, at vi ønske et Ministerium bort. Har man nogenfinde før i de senere Aar hørt, at det skulde kaldes en Forbrydelse at tale om, at en Regjering skulde bort? Naar man nu vil negte en Ting, saa skal det være Bevis paa, at man vil tvinge en anden Regjering frem og derigjennem vil søge at fremtvinge Parlamentarisme. Har man nogenfinde hørt dette før i de senere Aar? Jeg paaistaar: aldrig. Og jeg kan tage den nuværende høitærede Kultusminister med som en af dem, der har staaet paa samme Standpunkt som det, jeg nu forsvær, idet han endog som Medlem af Finantsudvalget engang har sagt: Vi have da i hvert Fald det Middel, hvis vi ere imod en enkelt Minister, at saa kunne vi negte hele hans Budget; saa er han nødt til at gaa. Det har han engang sagt her i Rigsdagen. Men uagtet vi nu bruge den største Forigtighed i Valget af Ordene — og jeg tør sige: den nuværende Oppositions Mænd ere ikke radikale — saa siger man dog, saasnart vi blot opstille den mindste Forbring, at det er Parlamentarisme, og at det sker, fordi vi ville fortrænge Ministeriet. Man siger, at vi stille de enkelte Spørgs-